

Crearea unui mediu legislativ favorabil pentru realizarea Dreptului la Căsătorie în R. Moldova

**Drepturile reproductive – oportunități și constrângeri
în Republica Moldova**

Chișinău, 23 septembrie 2010

Norme juridice și Dreptul la Familie

- Normele juridice privitor la ocrotirea constituțională a familiei sunt concentrate în Constituția R. Moldova, alte acte legislative
- Art. 48, 49, 50 din Constituția R. Moldova consfințesc familia ca element natural și fundamental al societății care are dreptul la ocrotire din partea statului
- ✓ *se recunoaște că familia, căsătoria ... nu reprezintă în exclusivitate probleme de ordin personal ..., dar au o mare importanță socială*
- Reglementarea relațiilor de familie revine în continuare dreptului constituțional

Context național

- **Bune practici legislative cu privire la Sănătatea Reprodusei și Drepturile Reproductive:**
 - ✓ Constituția R. Moldova (1994)
 - ✓ Legea cu privire la Ocrotirea Sănătății Reproductive și Planificarea Familială (2001)
 - ✓ Strategia Națională în Sănătatea Reprodusei 2005-2015
 - ✓ Codul Familiei (2008)
 - ✓ Legea cu privire la combaterea violenței în familie (2008) etc.

Garantarea constituțională a dreptului la familie

- **Ocrotirea constituțională a familiei**
 - ✓ este generată de funcția de protecție oferită de justiție, fiind consacrată în art. 20 din Constituția R. Moldova, conform căreia „orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime”
 - ✓ protecția constituțională a familiei presupune acordarea statutului valoric acestei categorii, crearea și garantarea prin constituție a condițiilor necesare pentru dezvoltarea familiei, ..., protecția în cazul încălcării drepturilor și intereselor lor legitime

Dreptul la căsătorie – context internațional

- Ocrotirea familiei în dreptul internațional are loc prin *promovarea dreptului la căsătorie și respect pentru viața de familie*
- Protecția familiei în Convenția Europeană pentru protecția drepturilor omului apare ca una din libertățile fundamentale
- Dreptul la căsătorie a fost afirmat în mai multe instrumente internaționale de protecție a Drepturilor Omului la care R. Moldova este parte

Dreptul la căsătorie – context național

- La înregistrarea căsătoriei în R. Moldova este impusă prezentarea Certificatului despre starea sănătății a ambilor tineri (anexa 3) și a Certificatului despre participarea la clase educative despre planificarea familiei (anexa 6)
- Procedură generată de Ordinul comun al Ministerului Justiției și Ministerului Sănătății nr. 396 /59 din 1995 “Privind examinarea medicală a tinerilor înainte de căsătorie”

Ministerul Sănătății
al Republicii Moldova

Ministerul Justiției
al Republicii Moldova

06.09.95

ORDIN nr. 06.09.1995

nr. 59.06.09.1995

privind organizarea examinării medicale a tinerilor
înainte de căsătorie

În scopul executării Legii "Privind drepturile copilului"
compartimentul 3, art.15 (I)), Ministerul Sănătății în comun
cu Ministerul Justiției emit următorul ORDIN:

1. Se stabilește, că cu începere de la 1 ianuarie 1996
organele de stare civilă vor efectua înregistrarea căsătoriei
tinerilor numai după prezentarea certificatelor medicale
eliberate de instituțiile medicale din Moldova.

2. Conducătorii instituțiilor medicale vor organiza
examinarea medicală operativă a viitorilor soți, în baza îndrep-
tărilor organelor de stare civilă, și eliberarea certificatelor
medicale respective.

3. Direcția Stare Civilă a Ministerului Justiției și Direc-
ția Principală Asistență Medicală, Profilaxie și Reforme în
Domeniul Ocrotirii Sănătății a Ministerului Sănătății vor organiza
executarea prezentului ordin.

4. Se aprobă Regulamentul privind examinarea medicală a
tinerilor înainte de căsătorie.

Ministru Sănătății

T. MOȘNEAGA

Ministru Justiției

V. STURZA

"Aprobat" prin ordin
Ministrului Sănătății
Nr. 396 din "06" 09 19

și ordinul Ministrului
Justiției

Nr. 59 din "06" 09 19

REGULAMENT

privind examinarea medicală a tinerilor
înainte de căsătorie

În scopul depistării la tinerii care depun cererea de căsătorie a maladiilor ce pot fi transmise viitorilor lor copii, în scopul profilaxiei nașterii copiilor cu dereglări grave în dezvoltarea fizică și psihică se stabilește următorul Regulament de examinare a persoanelor înainte de căsătorie.

La examinarea medicală se îndreaptă în instituțiile medicale teritoriale persoanele (de vîrstă reproductivă) ce au depus cerere de căsătorie.

Organele de stare civilă la depunerea cererii de căsătorie eliberează îndreptare la examinarea medicală (anexa nr. 2).

Instituțiile medicale în timp de 10 zile după adresarea tinerilor ce au dorință să formeze familia sînt obligați să efectueze examinarea necesară cu eliberarea certificatului medical despre rezultatele examinării (anexa nr. 3).

În cazuri de suspecție la maladii ereditare ambii tineri se îndreaptă la examinare în Centrul genetic al ICȘOȘ și C. Despre rezultatele examinării medicale tinerii, la dorință și părinții lor, sînt informați pe deplin, în ansamblu sau aparte.

Examen obligatoriu:

- examen clinic la medic de sector (internist, generalist, medic de familie);
- examen la medic ginecolog (fetele);
- investigațiile paraclinice;
- analiza sîngelui la reacția Vaserman;
- analiza sîngelui la SIDA;
- analiza glucozei în sînge;
- fluorografia.

Organ de înregistrare
a stării civile,
adresa

Anexa Nr.2

la ordinul Ministerului
Sănătății al RM
Nr. 396 din "06" 09 1995

la ordinul Ministerului
Justiției al RM
Nr. 59 din "06" 09 1995

ÎNDRĂPTARE

la examinarea medicală a persoanelor
înainte de căsătorie

În instituția medicală la examinarea medicală se îndreaptă
cetățeanul (ca) _____

a.n. _____

(domiciliul) _____

Seful Biroului de
înregistrare a stării civile

(numele, prenumele)

DATA

Examen ce se recomandă:

- analiza generală a sîngelui;
- analiza urinei;
- grupa de sînge și rezus-factor;
- electrocardiografia;
- ultrasonografia organelor interne.

La necesitate strictă pot fi implicați și alți specialiști.
Toate investigațiile de examinare se efectuează cu seringi
gigantabile.

În caz de depistare, la ambii tineri, a dereglărilor genetice
ce pot provoca dezvoltarea unei maladii ereditare grave la viitoru-
lor copil, prin consiliul medicilor geneticieni (nu mai puțin de
doi) se eliberează certificat medical (anexa Nr.4) despre contra-
indicația nașterii copiilor la cuplul dat (în Centrul Genetic a for-
un registru special de eliberare a certificatelor de forma dată).
Instituțiile medicale prin cabinetele de planificare a familiei
asigură instruirea tinerilor înainte de căsătorie în problemele
igienei familiale, relațiilor sexuale și planificării familiei
cu eliberarea certificatelor corespunzătoare (anexa 5,6).

Depistarea oricărei boli sau a agenților patogeni la tineri
nu poate împiedica la înregistrarea căsătoriei.

Organele de stare civilă înregistrează căsătoria numai
după examinarea stării sănătății lor și ce-au primit instruirea
necesară la medicii cabinetului planificare a familiei în
problemele igienei familiale, relațiilor sexuale și planificării
familiei (conform anexelor 3,4,5,6).

Denumirea
Instituției
medicale,
adresa

Anexa Nr. 3

la ordinul Ministerului Sănătății
Nr. 396 din "06" 09 1995

la ordinul Ministerului Justiției
Nr. 59 din "06" 09 1995

C E R T I F I C A T
de examinare medicală a persoanelor
înainte de căsătorie

Cetățeanul (ca) _____
(numele, prenumele)

(adresa)

a fost examinat(ă) conform ordinului Ministerului Sănătății RM
și Ministerului Justiției al RM din " " 1995 Nr. _____

Medic șef

(Numele, prenumele)

L.Ș.

Data îndeplinirii

Instituția
medicală
adresa

Anexa Nr.5

la ordinul MS RM Nr. 396 din "06" 04
la ordinul MJ RM Nr. 59 din "06" 04

PROGRAMUL
(TEMELE DE BAZĂ)

de instruire a tinerilor
înainte de căsătorie

1. Starea psihologică în familie și sănătatea membrilor ei.
2. Planificarea familiei în concepția Organizației Mondiale a Sănătății (prevenirea gravidității nedorite, dauna avorturilor și alt.), sănătatea reproductivă.
3. Influența factorilor nocivi de muncă asupra sănătății femeii și a viitorului copil.
4. Profilaxia bolilor sexual-transmisibile.
5. Influența alcoolului și fumatului asupra sănătății membrilor familiei.
6. Modul sănătos de viață.

Instituția
medicală,
adresa

Anexa nr.6

la ordinul MS RM Nr. 396 din 06.09.

la ordinul MJ RM Nr. 59 din 06.09.

Prescurtare CERTIFICAT MEDICAL

Tinerii, ce au depus cererea de căsătorie:

d-l _____
(numele, prenumele)

d-ra _____
(numele, prenumele)

au primit instruirea conform programului stabilit (anexa Nr.5
a ordinului MS și MJ Nr. __ din " __ " 1995).

Medic

(Numele, prenumele)

Ș.P.

Data

Prevederile Ordinului MJ și MS nr. 396 /59 din 1995

- trezesc îngrijorări foarte mari în ceea ce privește corespunderea legislației R. Moldova cu legislația regională și internațională în domeniul Drepturilor Omului

Sunt scoase în evidență următoarele aspecte (1):

- Prevederile legate de disabilitatea persoanelor sunt în conflict direct cu legislația internațională privind drepturile persoanelor cu dizabilități și poate constitui un element care împiedică Moldova să adere la Convenția Internațională privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, care a fost semnată, dar încă nu a fost ratificată.
- Prevederile legate de screeningul genetic, precum și de o serie de teste de sănătate incluse în Ordin, nu au nici o relevanță cu standardele europene în domeniul bio-medicinei și drepturilor omului.

Sunt scoase în evidență următoarele aspecte (2):

- Prevederile despre consimțământul informat, intimitatea, protecția datelor, non-discriminarea și non-stigmatizarea – sunt elemente cheie ale Ordinului European pentru drepturile omului – dar lipsesc cu desăvârșire în R. Moldova
- O serie de elemente specifice ale Ordinului apar în conflict direct cu Convenția Europeană pentru Drepturile Omului; ca urmare a prevederilor acestui Ordin, în special a celor care se conțin în Art. 8, 9, 12, potențial Art. 6, 13, 14, precum și, în funcție de rezultatul cazurilor aflate pe rol la CEDO, Art. 1 din Protocolul 1 – R. Moldova este expusă mai multor riscuri în vederea neasigurării drepturilor persoanelor la căsătorie.

Practica judiciară pe cauzele de desfacere a căsătoriei în R. Moldova

- Căsătoriile sunt desfăcute în urma:
 - ✓ *decesului unuia dintre soți*
 - ✓ *în baza cererii unuia sau ambilor soți*
 - ✓ *instanța judecătorească ia decizia definitivă când se convinge că menținerea familiei este imposibilă.*
- *Atenție: nu se solicită prezentarea anumitor certificate despre starea de sănătate!*
- Procedural e mai ușor să desfaci o căsătorie, decât să creezi una în R. Moldova!

- Curtea de la Strasbourg în spețele cu privire la corectitudinea aplicării normelor care vizează dreptul la căsătorie, la respect pentru viața de familie consideră pozitivă implicarea statului în relațiile de familie și precizează că statul trebuie să faciliteze crearea familiilor să ca una din libertățile fundamentale ale omului și ... să se abțină de la crearea oricăror bariere legislative pentru aceasta...

Concluzii (1)

- Asigurarea drepturilor sexual-reproductive în R. Moldova va fi garantată doar dacă Drepturile Pacientului, Drepturile Reproductive, Acordul Informat și accesul la servicii de Planificare Familială vor fi consacrate deplin în legislația Republicii Moldova
- Există necesitatea stringentă a acordării legislației naționale cu privire la familie la standardele europene

Concluzii (2)

- Abrogarea Ordinului comun al Ministerului Justiției și Ministerului Sănătății nr. 396 /59 din 1995 “Privind examinarea medicală a tinerilor înainte de căsătorie”
- Inițiativa legislativă cu privire unele amendamente la Codul Familiei – eliminarea obligativității examenului medical înainte de căsătorie
- Realizarea Drepturile Reproductive conform standardelor internaționale, inclusiv prin eliminarea obstacolelor pentru realizarea drepturilor la căsătorie, implementarea *Acordului Informat* a pacientului, respectarea *Drepturilor Pacientului* și accesului *universal la servicii de Planificare Familială* fără bariere

MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE!

